

[Lone Dybkjær]

gødning ned; så vi bl.a. ikke forurener vores grundvand, søer og åer osv., kan vi så ikke under udvalgsarbejdet diskutere, om vi kan finde dem?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 67:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af bidrag m.v.).

(Fremsat 7/11 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Det foreliggende forslag går jo ud på, som ministeren skriver, at de merudgifter, der har været ved efterlønsordningen, nu skal finansieres af medlemmerne og af arbejdsgiverne, og jeg kan sige, at socialdemokratiet er enig i det princip. Vi har jo gennemført denne ordning med det princip, at den skulle hvile i sig selv, men når man nu i tre år har holdt ydelserne nede, således at de mennesker, der nu skal betale et forhøjet bidrag – selv om det ikke er nogen stor forhøjelse – har haft en reallønstilbagegang på 20 pct., så synes vi, det er en rigtig dårlig idé.

Vi bemærkede jo også for et par måneder siden, at regeringspartierne løb lidt om kap for at fortælle, hvad de nu mener at de arbejdsløse skal have i forhøjelse. CD sagde eksempelvis en dyrtidsregulering, og jeg tror, andre partier var oppe i nærheden af 4 eller 5 pct. Også statsministeren erkendte trods alt, at det var nødvendigt med en regulering for

de arbejdsløse og for efterlønsmodtagerne, men den skulle udskydes til oktober måned næste år. Det er vi heller ikke enige i, og vi mener ikke, at man kan tage de reguleringer ud af sammenhængen med dette forslag.

Når regeringen selv mener, at der er behov for en regulering af dagpengesatsen, er det fuldstændig urimeligt nu at forøge de samme menneskers udgifter, og det er baggrunden for, at socialdemokratiet mener, at reguleringer af denne karakter skal ske sammen med reguleringer af dagpengesatsen. Men da vi jo har et forslag liggende i arbejdsmarkedsudvalget om regulering af dagpengesatserne, vil vi drage omsorg for, at disse to forslag kan blive behandlet sammen, således at de principper, der ligger i arbejdsløshedsloven, og de principper, der foreligger vedrørende reguleringerne, kan fastholdes. Kan der ikke blive flertal for det i salen her, vil vi stemme imod dette lovforslag.

Bo Kristensen (KF):

Dette lovforslag vedrørende arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. kan det konservative folkeparti tilslutte sig, idet der jo, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har været en ekstraordinært stor tilgang af efterlønsmodtagere, hvorved omkostningerne er steget. Hovedintentionen på disse felter er jo, at forsikringsprincippet fastholdes, og derfor er det også, når man ser på udgifterne, nødvendigt, at man hæver bidragsbeløbene.

Vi er også tilfredse med, at ministeren har taget en bemærkning med om, at det udvalg, som sidder og ser på fejludbetalingerne, også skal inddrage dette område.

Vi kan altså tilslutte os dette lovforslag.

Gudrun Andreassen (V):

Da mit partis ordfører, fru Hanne Severinsen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hendes vegne udtale venstres støtte til lovforslaget.

Kristeligt folkepartis ordfører, hr. Kofod-Svendsen, er også forhindret i at være til stede, og jeg skal også på hans vegne støtte forslaget.

Det har altid været meningen, at efterlønsordningen skulle hvile i sig selv, og den mindre forhøjelse af arbejdsgiver- og lønmodtagerbidraget tjener hertil.

[Gudrun Andreassen]

De øvrige ændringer betyder en administrativ smidiggørelse, og dem kan vi også støtte.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal på SFs vegne sige, at det havde været klædeligt, om et forslag af denne slags var kommet samtidig med, at man fik en regulering af dagpengene; så ville vi have været tilbøjelige til at se på det. Som det foreligger nu, kan vi ikke tilslutte os, at satserne forhøjes.

Når der er tale om en manglende efterregulering og vi ved, at der kommer en regulering, synes vi, at de ting skal hænge sammen, også ud fra et praktisk synspunkt. Der sker gang på gang ændringer i dette system, og det bliver vanskeligere at administrere for hver gang. Når vi nu ved, at der kommer nye sats, hvorfor kunne vi så ikke vente og få disse ting i sammenhæng?

Der er ting i lovforslaget, som vi godt vil se nærmere på. Vi kan selvfølgelig tilslutte os det synspunkt, at vi skal ligestille ikke mindst de nordiske landes lønmodtagere her i landet med de danske, når de opholder sig og har bopæl her i landet. Vi er ikke så glade for den måde, som dette fremsættes på, fordi det er i form af en bemyndigelse. Der står i bemærkningerne, at det fremover skal være sådan, at man giver en fremadrettet bemyndigelse til, hvis man indgår kontrakter med andre lande, uden videre at lave om på dette via bemyndigelsen. Vi vil meget gerne se på under udvalgsarbejdet, om vi på det punkt ikke kan nå frem til, at der ikke bliver tale om, at man ændrer ud fra bemyndigelsen, uden at arbejdsmarkedsudvalget i hvert fald er hørt eller orienteret. Men ellers ser vi positivt på den side af det.

Ligeledes synes vi, det er udmærket, at man får en bemyndigelse til at udbetale efterløn i specielle tilfælde på et andet tidspunkt end det, der står i loven, da det er meget stift. F.eks. ved man jo godt, hvis man selv engang har været lønmodtager på lav løn, at det kan være rart at få udbetalt efterlønnen før jul i stedet for den 1. januar, selv om sven så kommer på et senere tidspunkt.

Vi vil meget gerne være med til at se på dette i udvalget. Der er nogle ting, vi er positive over for, men selve forhøjelsen af satsen synes vi er en dårlig idé, når ikke den følges

med de forbedringer, som vi ved skal komme på den ene eller den anden måde.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig forslaget, idet vi mener, at det fremgår direkte af den måde, man etablerede efterlønsordningen på, at den skal hvile i sig selv.

Jeg vil gerne sige, at en forudsætning for, at vi kan tilslutte os dette forslag, er, at vi samtidig får rettet op på den skævhed, der opstod, dengang den forhenværende arbejdsminister med ét slag regulerede omregnings-satsen for alle, der var i efterlønsystemet. Det betød, at nogle pludselig gik meget voldsomt ned i indtægt, og vi vil derfor stille et ændringsforslag til dette lovforslag om denne sag, sådan at der nu kan blive rettet op på dette.

(Kort bemærkning.)

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes selvfølgelig, det er meget hæderligt, at det radikale venstre her giver udtryk for, hvad det er, de ønsker vedrørende arbejdsløshedsloven, og blankt giver tilslutning til, at kontingenterne nu bare kan stige, selv om vi ved, at de mennesker, der er ramt hårdest i dette samfund af den politik, som regeringen og dens flertal har ført, er præcis de mennesker, der skal betale dem.

Men at vi så også skal høre, at det radikale venstre til samme lovforslag vil stille ændringsforslag om, at bedrestillede mennesker, folk med højere indkomster, folk med efterløn og pension nu skal have højere indtægter, fortæller vist lidt om baggrunden for det landspolitiske resultat, vi så af valget forleden dag. Jeg kan altså forstå, at det radikale venstre mener, at de dårligst stillede fortsat skal rammes hårdest, og at det radikale venstre vil stille ændringsforslag om, at de, der har midler ved siden af, kan få noget mere. Det er selvfølgelig toner, som vi har været vant til at høre i de sidste tre år, men det er overraskende, at det fortsætter på denne måde.

(Kort bemærkning.)

Lone Dybkjær (RV):

Denne regulering drejer sig om 7 kr. pr. måned. Det, jeg snakker om, er 40.000 kr. pr.

[Lone Dybkjær]

år, lavet brat. Der er ikke tale om alle. Der er tale om nogle, der i tillid til den gældende efterlønsordning og pensionssystemet gik på efterløn. Det betød for nogles vedkommende 40.000 kr.s nedgang i indtægt, f.eks. fra 170.000 kr. til 130.000 kr. Det er den uretfærdighed over for de mennesker, jeg gerne vil have rettet op på, og det fremsatte jeg forslag om første gang allerede i efteråret 1982.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg kan forstå, at nu skal nogle mennesker, der i tillid til efterlønsystemet er gået på efterløn, have reguleret op, fordi de kunne have noget mere ud af det, og det er altså de bedrestillede. Hvad med de mennesker, der i tillid til efterlønsystemet gik på efterløn, fordi de kendte reguleringerne, og som i dag har haft en reallønstilbagegang på 20 pct.? De skal med dette forslag have en yderligere udgift.

Jeg synes, det er skåret lidt firkantet ud, hvad det er, det radikale venstre mener med deres sociale holdning, men det har ikke noget med en socialliberal holdning at gøre i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes også, det er skåret ud i pap, hvad socialdemokratiet står for. Folk, der er gået på efterløn og pension, og som regner med, at de skal have 170.000 kr., de får med ét slag 130.000 kr. Det er mennesker, der må gå fra hus og hjem. Jeg er udmærket godt klar over, at socialdemokratiet kun tager hensyn til masserne. Hvad med at tage hensyn til nogle af de minoriteter, der også skal leve i samfundet?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det må jeg sige! Det er første gang, vi har hørt fra det radikale venstre, at de arbejdsløse og efterlønsmodtagerne er nassere.

Formanden:

Masserne!

Kaj Poulsen (S):

Undskyld, hvis der blev sagt masserne. Men så må jeg sige, at fru Lone Dybkjær åbenbart ikke har opfattet, at også masserne må gå fra hus og hjem, må flytte fra deres lejligheder på grund af de nedskæringer, der er sket. Alligevel mener fru Lone Dybkjær altså fortsat, at de skal have pålagt yderligere udgifter, mens de, der har noget ved siden af, bare skal have mere. Det er det, der i realiteten ligger i dette forslag, og det er det, der i realiteten ligger i det, fru Lone Dybkjær har sagt her fra talerstolen med hensyn til det ændringsforslag, det radikale venstre kommer med. Det drejer sig altså om, at det radikale venstre tager fat i en lille minoritetsgruppe, som er bedre stillet, og så vil blæse på, hvordan masserne har det. Ja, vi har endda i sidste folketingssamling fået at vide, at de kan komme helt ned på 50 og 55 pct. af, hvad satserne er. Det vil altså sige, at den sociale indstilling gælder en minoritetsgruppe, der har nok i forvejen. Vi siger velkomme!

Formanden:

Fru Lone Dybkjær for en kort bemærkning, og så nærmer vi os tidspunktet for ordførernes mulighed for at få ordet.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes, det er fint, at man starter med at fejlhøre; det er en smart måde at fordreje en hvilken som helst diskussion på.

Det drejer sig her om nogle mennesker, der er gået på efterløn, og som pludselig får ændret deres betingelser med 40.000 kr. om året, uden at de er i stand til at ændre på den situation. Det er rigtigt, at der også er lavet indkomstpolitiske indgreb og alt muligt andet, som rammer bredt, men det, som jeg mener er det urimelige i dette, er, at man er ligeglad med en gruppe mennesker, der har disponeret i tillid til en ordning. Vi kommer alle sammen ud for reguleringer af forskellig art.

Så vil jeg i øvrigt sige med hensyn til dem, der var gået på efterløn, dengang vi lavede det indkomstpolitiske indgreb og indførte et stop, at da lavede vi jo en regulering. Man kan så diskutere, om det er nok, og jeg vil såmænd godt indrømme, at jeg synes også, det ville være ønskeligt, hvis man kunne re-

[Lone Dybkjær]

gulere mere, end man gør, men vi lavede det rent faktisk sådan, at de, der går på efterløn i dag, ved, hvad de har.

Formanden:

Den sidste korte bemærkning til hr. Kaj Poulsen i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal erkende over for fru Lone Dybkjær, at gymnasielærere, tjenestemænd med højere pension osv., som gik på efterløn, inden man ændrede omregulerings-satsen, gjorde det på et andet grundlag end det, der gælder i dag.

Samtlige de mennesker, der gik på efterløn, inden fru Lone Dybkjær og regeringen stoppede for reguleringen af understøttelserne, er i præcis den samme situation. Forskellen er, at de fleste ikke er gymnasielærere. Det er mennesker, der ikke har haft et let liv, som har været dårligt lønnet, det er kvinder, det er enlige med børn, osv., men dem har fru Lone Dybkjær altså ingen omsorg for.

Formanden:

En sidste kort bemærkning til fru Lone Dybkjær – i hvert fald i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er jo en fin måde at diskutere på, hr. Kaj Poulsen. For hr. Kaj Poulsen er det altså ligegyldigt med en indtægtsnedgang på 40.000 kr. For en række andre grupper er det ikke tilfældet.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Nu er der jo mange mennesker, som bliver arbejdsløse, og som også går 40.000 kr. ned i løn, fordi arbejdsløshedsforsikringen efterhånden har så dårlig en dækningsgrad.

Den manglende dyrtids- og taktregulering af dagpengesatserne har nemlig slået bunden ud af husholdningskassen hos mange familier. Det er de familier, som har måttet lægge ryg til den borgerlige regerings besparelser. Dagpengesatserne har været frosset fast i flere år, som vi har snakket om det mange gange, og tabet beløber sig faktisk til over 2.000 kr. om måneden. Der er nok også nogle af

dem, der har måttet om ikke gå fra hus og hjem, så i alle tilfælde gå ned på et niveau, som er utrolig dårligt.

I den periode, jeg snakker om, er medlemsbidraget faktisk blevet fordoblet; det vil sige, at stille og roligt og meget målbevidst har regeringen sørget for en stadig stigende privatisering af omkostningerne til arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Det forslag, vi behandler i dag, ser jo ikke ud af ret meget, 7,25 gange den maksimale dagpengesats er ikke en voldsom forhøjelse set i forhold til 7 gange den maksimale dagpengesats, men den lille forhøjelse, vi ser i dag, skal ses i sammenhæng med de meget voldsomme stigninger, vi allerede har set, stigninger, som ikke er blevet modsvaret af stigende dagpengesatser, men tværtimod af en katastrofalt faldende realindkomst for de arbejdsløse på ca. 20 pct.

Forslaget begrundes med en ekstraordinær tilgang af efterlønsmodtagere til efterlønsordningen. Her vil vi nu anbefale regeringen at bruge nogle af de penge, som allerede er kommet i statskassen på grund af, at kontingentet er blevet så drastisk forhøjet, mens dagpengesatserne har været låst fast.

Så til nogle af de andre ting i forslaget. Vi vil selvfølgelig, som SF også var inde på, meget gerne være med til at give efterlønsmodtagere mulighed for at få efterlønnen inden jul, og vi vil også godt være med til at se på forbedrede regler for grænsegængere.

Dohrmann (FP):

På grundlag af industriministerens redegørelse havde vi i går en lang debat om industriens vilkår, og jeg nævnte under denne debat en lang række områder, hvor også den nuværende regering har lagt nye byrder på vores erhvervsliv.

Det foreliggende forslag er desværre af en sådan karakter, at det også vil lægge nye byrder på de folk, der skaber arbejdspladser, og de folk, som påtager sig et job. Og af den grund kan vi ikke støtte forslaget.

Selvfølgelig kan det diskuteres, om efterlønsmodtagere med flere ikke har et berettiget krav på en regulering, men måden, man skal skaffe de penge på, er absolut ikke ved at lægge ekstra omkostninger på dem, der skaber arbejdspladser og dermed beskæftigelse, og som tjener valutapenge hjem til den

[Dohrmann]

tomme kasse. Det er en forkert vej at gå, og det siger sig selv, at når vi har så stort et antal arbejdsløse, som vi virkelig har, skyldes det ikke så meget lønnen som alle de ekstra omkostninger, man herinde fra folketinget gang efter gang lægger over på erhvervslivet. Det er ved at være sådan, at de, der ansætter nogle folk, skal finansiere alle dem, der ikke er i beskæftigelse. Det er jo fuldstændig vanvittigt, at når man ansætter nogle folk, skal man straffes.

Vi går som sagt imod forslaget.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Da man i sin tid gennemførte efterløn-ordningen, var det en forudsætning, at ordningen skulle finansieres gennem forhøjelse af medlems- og arbejdsgiverbidrag til arbejdsløshedsforsikringen, det vil sige, at efterlønordningen i sig selv skulle være neutral. Derfor har jeg også svært ved at forstå, at flere af ordførerne – det gælder socialdemokratiets ordfører, hr. Kaj Poulsen, og også fru Elisabeth Bruun Olesen – har kædet denne regulering sammen med spørgsmålet om en regulering af arbejdsløshedsdagpengene. For det, der også skete, da man vedtog efterlønordningen, var, at man forudsatte, at finansieringen blev overvejet cirka hvert 3. år for at sikre, at medlemmerne og arbejdsgiverne fortsat bar nettoudgifterne ved ordningen, og det, der er tale om, er, at vi inden for de seneste år har oplevet en stor vækst i antallet af efterlønsmodtagere.

I 1982 var der således 67.000 efterlønsmodtagere, i 1983 77.000 og i 1984 83.000. Efter det foreliggende vil antallet i 1985 nå op på ca. 87.000, og i 1986 må der regnes med, at vi har godt 89.000 efterlønsmodtagere, kort sagt, en stor stigning i antallet af efterlønsmodtagere. Som en følge af denne øgede tilgang til ordningen er der også tale om en stigning i nettoudgifterne, og det, som det lovforslag, vi behandler her, har til formål, er at få dækket denne nettoudgift. Det har ikke alene noget at gøre med, hvor stort ydelsesniveauet er pr. efterlønsmodtager, det har også noget at gøre med det store antal efterlønsmodtagere, som vi har, og jeg kan ikke se, at det ud fra de forudsætninger, der var for efterløn, hænger sammen med de almindelige overvejelser om den regulering af arbejdsløshedsdagpengene, som jo er bebudet

til at skulle ske fra 1. oktober 1986 med 2 pct.

Så rejste fru Lone Dybkjær spørgsmålet om ændringer i forbindelse med omregnings-satsen, og det var der nogle der ikke synes var så heldigt. Det, jeg imidlertid forstår på fru Lone Dybkjær, er, at det, det drejer sig om, ikke er at hjælpe en gruppe velstillede mennesker, men at der er tale om en retfærdighedshandling over for nogle mennesker, som er kommet i klemme, fordi de er gået på efterløn i tillid til, at der var en bestemt omregnings-sats, og efter at de er gået på efterløn, kommer der så en situation, hvor deres vilkår ændres. Det, man vil med det forslag, er ikke at rette op på noget, der bare skal være for de vellønnede, men at sige, at der er en gruppe mennesker, som er kommet i klemme, og jeg tror egentlig ikke, at det antalsmæssigt er en særlig stor gruppe.

Jeg har sådan set fuld forståelse for dette, og jeg kan ikke se, at man kan køre det sammen med en diskussion om, hvordan udviklingen har været for arbejdsløshedsdagpengene, for der er jo den forskel, at folk, der går på dagpenge, forhåbentlig kommer i arbejde igen, mens efterlønsmodtageren er i den situation, at har man én gang valgt efterløn, ja, så kan man ikke lave om på sin tilværelse. Og hvis man har forudsat, at man skulle have en bestemt økonomi baseret på en pensionsordning og en efterlønsordning, er der også nogle – det må vi erkende – som er kommet i klemme med denne ordning. Derfor synes jeg også, det er hensigtsmæssigt, at vi prøver at finde en løsning på det problem.

I øvrigt synes jeg, det er rimeligt, at man foretager denne lille regulering af bidragene, som jo er en nødvendighed for, at efterlønsordningen kan leve op til forudsætningen for dens vedtagelse, nemlig at den skal hvile i sig selv.

Kaj Poulsen (S):

Ministeren havde svært ved at forstå, at socialdemokratiet kæder denne regulering sammen med reguleringen af dagpengene. Det synes jeg er lidt uforståeligt. Hvis ministeren går tilbage og ser på, hvordan disse ting foregik, før ministeren kom til, før vi fik alt det roderi i systemet, som ministeren har skabt, vil hun se, at det var helt naturligt, og det er faktisk den holdning, vi holder fast

[Kaj Poulsen]

ved. Vi mener, at disse reguleringer skal ske i sammenhæng med reguleringerne på satserne. Specielt er det nødvendigt nu, hvor de mennesker, der får ydelser af systemet, har haft en betydelig nedgang i deres økonomiske levevilkår. Derfor synes jeg, det er lidt svært at forstå, at ministeren ikke har opfattet, hvad det var, vi sagde.

Så vil jeg også godt meddele, at vi selvfølgelig i udvalget vil drage omsorg for, at vi får de tal, der har ligget til grund for udregningerne af denne stigning. Jeg vil samtidig fastslå, at socialdemokratiet i princippet er enig i, at denne ordning skal hvile i sig selv, men spørgsmålet er, hvornår reguleringen skal komme.

Så vil jeg godt sige, at det var ikke overraskende, at arbejdsministeren så velvilligt på fru Lone Dybkjærs, ikke nye tanker, for vi har jo set dem før, ved finansloven sidste år bl.a., om, at regeringen og det radikale venstre drager omsorg for, at mennesker, der har det nogenlunde rimeligt i dette samfund, skal hjælpes en lille smule mere, og så skal de, der har det skidt, have det lidt mere skidt. Det har jo været melodien i tre år. Det, man siger, er, at efterlønsmodtagerne er gået på efterløn – og lad mig bruge det samme udtryk, som ministeren brugte – i tillid til, at bestemte regler er gældende. Det er jo den samme situation som for de efterlønsmodtagere, som var gået på efterløn, inden denne regering kom til, og som nu har måttet se deres levevilkår betydeligt forringet, men her er der ingen omsorg for nogen, hverken fra regeringen eller fra det radikale venstre. Vi må bare konstatere, at man mener, at når denne krises problemer skal løses, skal de løses primært ved, at de dårligst stillede må holde for, og de, der altså har det lidt bedre, skal have en lille smule oveni. Det er fint, men det er da ikke noget nyt; det er bare en markering af, at regeringen og det radikale venstre kører videre med deres dybt, dybt sociale og reaktionære politik på dette område.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Når jeg går herop igen, er det, fordi jeg ikke helt kan forstå, at arbejdsministeren ikke tog mig med i den gruppe af folketingsmedlemmer, som her fra talerstolen har sagt »sammenkædning«, for jeg sammenkædede

ret meget, da jeg var heroppe, og det vil jeg lige sikre mig ikke går over i historien at jeg ikke har gjort, for man kan naturligvis ikke adskille dette. Alle efterlønsmodtagere følger jo reguleringslovene eller de manglende reguleringslove på dette område, og derfor er der altså en sammenhæng, hvad enten man nu vil være ved den eller ej. Der har tidligere været en debat om, at hvis der kom flere efterlønsmodtagere til, end man har regnet med, skal man ud i den finansiering, som nu engang er vedtaget, og det er jeg ikke uenig i, men det, jeg efterlyste en forklaring på af ministeren, var faktisk, hvorfor vi nu, jeg ved snart ikke for hvilken gang, skal til at lave nogle småændringer her, vel vidende, at der kommer forslag om store ændringer på området senere på sæsonen, og hermed tænker jeg ikke blot på en eventuel nyregulering af disse ting, men på større ændringer, når Bonnerup Nielsen-udvalget har talt. Jeg synes, hele dagpengeloven efterhånden er blevet et kildent spørgsmål, og jo flere ændringer der kommer af sådan nogle småting – som for det enkelte menneske selvfølgelig godt kan være store – jo mere administrativt umulige bliver tingene at have med at gøre. Vi ved, at vi får nye forslag, og derfor vil jeg appellere til, at man ikke lader være med at se, at der her er en sammenhæng, en sammenkædning, men venter og får lavet det her i sammenhæng med den regulering, som, i alt fald efter hvad både regeringspartierne og ikke mindst de radikale har annonceret, skal komme.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg står også helt uforstående over for, at ministeren står uforstående over for, at VS kæder fastfrysning af dagpengesatserne sammen med dette forslag. Tingene hænger nu engang sammen. I marts 1982 var medlemsbidraget 3,75 gange den maksimale dagpengesats. Nu foreslår man, at medlemsbidraget skal hæves til 7,25 gange den maksimale dagpengesats. I den forløbne periode siden efteråret 1982 er dagpengesatserne overhovedet ikke blevet reguleret for arbejdsløse og kun i meget beskedent omfang for visse efterlønsmodtagere, nemlig dem, der gik på efterløn inden den 1. januar 1983. Det vil sige, at folk, der er arbejdsløse, i den periode, der er forløbet, har betalt mere og mere og mere og

[Elisabeth Bruun Olesen]

fået mindre og mindre og mindre ud af det. Det er da klart, at vi på den baggrund må kæde tingene sammen og sige, at det vil vi ikke være med til.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg skal starte med at sige undskyld til fru Lilli Gyldenkilde. Det var ikke med vilje, at jeg overså fru Lilli Gyldenkilde. Det kan man ikke, hverken med vilje eller på nogen anden måde, og jeg har heller ikke lyst til det.

Men det, der er tale om i dette lovforslag – hvis jeg må gentage det én gang til – er, at da efterlønsordningen blev indført, sagde man, at den skulle være nettofinansieret, og derfor er det også sådan, at man hvert 3. år skal tage stilling til, om den nu er det. Det har man så fundet ud af at den ikke er, og det hænger sammen med, at vi har fået en stigning i antallet af efterlønsmodtagere. Derfor kommer jeg med dette forslag, fordi ordningen skal hvile i sig selv. Fru Lilli Gyldenkilde siger, at det er små ændringer, og spørger, hvorfor de skal komme nu. Det mener jeg de skal, fordi det er rimeligt at sige, at det skal være i orden, og at det skal ses isoleret. Jeg synes sådan set ikke, at det har noget at gøre med Bonnerup Nielsen-udvalget, for det har ikke noget at gøre med ændringer i hele arbejdsløshedsforsikringsordningen. Det har noget at gøre med at sikre sig, at denne ordning stadig væk er neutral økonomisk set.

Og så er der igen spørgsmålet om omregningssatsen, om at tage fra de fattige og give til de rige. Det, der skete, da man i sin tid fra den tidligere regerings side lavede den fælles omregningssats, var, at nogle af dem, som man i Robin Hood-sproget vil kalde de fattige, de lavere lønede, fik noget mere, og det bliver der ikke ændret ved gennem den fælles omregningssats.

Formålet med det forslag, som vi nu skal have udarbejdet, er at sikre nogle mennesker, der kom i klemme på den måde, at de var gået på efterløn og måske havde lavet budget og eventuelt havde en pension ved siden af. Det er en begrænset ordning for nogle mennesker, der er kommet i klemme; det er ikke et forsøg på at lave en differentiering mellem den ene gruppe efterlønsmodtagere og den anden gruppe efterlønsmodtagere, og det sy-

nes jeg er væsentligt at holde sig for øje i stedet for at gøre denne diskussion til en stor diskussion om, at nu gælder det bare om at hjælpe de velbærgede.

Fru Lone Dybkjær nævnede, at der var nogle, der var gået 40.000 kr. ned på årsbasis. Der er formentlig også nogle, der er gået mindre ned, og vi ved i hvert fald også, at på grund af den fælles omregningssats er der mange, der er gået op. Det, det gælder om, er altså at rette op på nogle uretfærdigheder i forhold til en lille gruppe mennesker med et antal forskellige beløb.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal sige til ministeren, at den fælles omregningssats måske virker omvendt af, hvad ministeren her står og fortæller os, for de dårligt stillede på arbejdsløshedsområdet, nemlig at de måske kan have færre timer osv. og får en større udregning, end deres løn i virkeligheden er. Men det, der støder mig, er, at ministeren nu står og siger ligesom skatteministeren, som hver eneste gang der skal laves et skattelovforslag herinde, der rammer de bedrestillede i dette her samfund, der fiduser sig gennem systemet, siger: ja men det er lovgivning med tilbagevirkende kraft. Her har vi en forholdsvis begrænset gruppe af efterlønsmodtagere, som er gået på efterløn i tillid til, at systemet er, som det var før 1983, og som også har haft en nedgang i deres økonomiske levevilkår på baggrund af det, regeringen har lavet, men dem tænker man ikke på; så er der ikke noget med, at de er gået på efterløn i tillid til systemet. Det er sjovt, at denne sætning altid kun bruges, når det er dette samfunds bedrestillede, det drejer sig om. Det er aldrig, når det er masserne, det drejer sig om, og det synes jeg er lidt mærkværdigt. Jeg synes godt, man kunne prøve, når man skal til at rette op på det, at se på de mennesker, der er gået på efterløn i tillid til, at der har været nogle reguleringer, således at deres levevilkår ikke blev voldsomt forringet, op til 20 pct., som vi har set det inden for de sidste tre år. Men det ønsker man altså ikke. Det er også klar tale.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

[Lilli Gyldenkilde]

Jeg overvejede efter arbejdsministerens sidste indlæg her, om man skulle prøve at se, om man havde så stor indflydelse, at man kunne udvirke, at arbejdsministeren sammen med arbejdsmarkedsudvalget kunne blive inviteret ud i en A-kasse for at se, hvordan praksis er, for når arbejdsministeren slår ud med armene og siger: ja men det her handler bare om, at nu skal vi have dette regnskab til at gå op, og det har i hvert fald ikke noget med Bonnerup Nielsen-udvalget at gøre, så er det i hvert fald en sandhed med visse modifikationer. Der sker nemlig det, at med denne forhøjelse skal der omregnes ude i A-kasserne på samtlige medlemmers indbetalinger, de skal altså gennem hele apparatet med EDB, og der skal kodes nye satser ind. Vi ved alle sammen, at der kommer større ændringer. Jeg var lige ved at sige: hvis vi kunne sikre ved at gennemføre dette her, at de store ændringer ikke kom, var det en anden sag, så skulle jeg nok lade være med at tale om det, men desværre tror jeg ikke, at vi kan det. Vi ved, at disse ting kommer, og så står man altså i den situation at skulle til at omregne og indkode, og jeg ved ikke hvad, i praksis derude, i den virkelighed, som en del herinde desværre for sjældent er ude i.

Det var det, jeg appellerede til ministeren om. Jeg ved godt, man kan sige, at dette ikke har noget med Bonnerup Nielsen-udvalgets arbejde at gøre, i den forstand at de skal sidde og udrede nogle andre ting, som jo kommer i forslagsform på et eller andet tidspunkt. Men noget af det helt katastrofale vedrørende dagpengelovgivningen – og jeg må retfærdigvis sige: ikke blot i denne ministers tid – har været, at der er kommet ændring på ændring, regel på regel, henstilling på henstilling og cirkulære på cirkulære, sådan at det er blevet en administrativt næsten umulig opgave derude. Derfor appellerer jeg om, hver gang vi har nogle af disse sager, som nogle betragter som små sager, at man kommer med dem på én gang, så det er muligt at arbejde med det derude.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg forstår sådan set godt det, fru Lilli Gyldenkilde siger, og jeg er et langt stykke ad vejen enig med fru Lilli Gyldenkilde, fordi det gælder jo om at sikre, at A-kasserne får mere enkle regler, at vi får begrænset fejl-

udbetalingerne, og at vi som politikere også har et ansvar for ikke at komme med flere nye regler.

Derfor er det også ting, jeg har haft med inde i overvejelserne over dette forslag om efterlønsmodtagerne, og jeg kan sige, at jeg prøver at finde en model, således at det ikke bliver A-kasserne, der bliver belastet, men at det bliver den enkelte efterlønsmodtager, som mener at have krav på et eller andet, der selv skal kunne dokumentere dette, således at der kommer til at hvile et mindre pres på A-kasserne, og at det kommer til at ligge på den, der mener at have noget til gode i forhold til systemet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om ændring af toldloven. (Sikkerhedsstillelse).
(Fremsat 13/11 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Forslaget drejer sig om toldvæsenets sikkerhedsstillelsesordning eller anden sikkerhedsstillelse.

Jeg forstår, at problemet ligger i et krav fra EF-Kommissionen, og at der verserer en retssag ved EF-Domstolen på grund af, at Danmark som eneste land i EF giver kredit-henstand ved betaling af import- og eksportafgifter.

Det er det, ministeren nu allerede vil tage højde for ved at begrænse henstandsfristen